

Ki az úr a házban?

Régi szép idők voltak, melyben az ócska, nagy kaput a bérházakban midőn tízet ütött az óra, bezárta a házmeister és csak kapupénzért engedte be a későn jövő lakót. Ma nem gazdagodna meg belőle senki, mert a későn jövő állampolgárok szokása nem bezárni és ha netán zárva találja nem visszazárni — ingyen és bérmentve a panelházakban az üveges (tört, repedt üvegű) kaput.

A mai házmezt az sem érdekli (tisztelet, a kivételnek), ha elromlik a kapuzár, nem neki kell kinyitni és nem is zárja be. Elegánsan áthárítja a lakókra. A „panelcsodák” alagsorában részeg csövesek hortyogása szí-

tén nem zavarja a lépcsőházak „örangyalát”, hiszen ő csupán sebtében felsőprögeti és felmossa immel-ámmal azt a néhány lépcsőházat, és slussz. E tevékenységéért lakást kap és fizetést.

A kukákon nincs tető. Nem baj, arra vigyáz az asszonyka, az én házmezt, hogy abban a lépcsőházban, ahol ő lakik, legyen a kukán tető; az ablak is ragyog a lépcsőházban, másutt minék mosni; az alagsorban

mindig legyen villanykörte, hogy ő lásson, ha végigvonul rezidenciáján, ám a többi lépcsőházból rendszeresen kilopják a 15(!) wattos égőket; kukát mosni félévente méltóztat a királyi felség, mert hideg van, mert hó van, mert hó nincs stb. (tessék továbbgondolni); a csótányok, svábbogarak vígan élnek, mert szegény lakó hiába irtja odafenn, ha ők elszaporodnak ideleln, Am saját lépcsőházában az asszonyka sikeres harcát indított kedvenc bogarai ellen, és addig-addig próbálkozott míg ki nem irtotta őket. Am a titkot nem adta tovább és más-hol nem is alkalmazta.

Debreceni Éva

Úgynevezett „pártatlan”...

Vétőjogot kérnek a színészek

Mint ismeretes, Ádám Ottó, a Madách Színház igazgatója bejelentette, hogy ez év december 31-én, saját kérésére nyugalmába vonul. Távozása a Madách Színház éléről, véleményünk szerint — nyilatkozzák a Madách Színház művészei — óriási vesztesége a magyar művészeti és kulturális életnek. A Fővárosi Tanács — a manapság uralkodó szokásnak megfelelően — pályázatot írt ki az igazgatói szék betöltésére. A beadványokat az úgynevezett „pártatlan” szakmai zsűri hivatott elbírálni.

Mi, a Madách Színház művészei, ezzel kapcsolatban a következőket kívánjuk a nyilvánosság és az illetékesek tudomására hozni.

Elismerve a Fővárosi Tanács kompetenciáját és jóindulatát, kijelentjük, ma Magyarországon nem lehet pártatlan szakmai zsűrit összeállítani. Egy ilyen kis országban, ahol a teljes magyar színházi szakma létszáma mindössze annyi, hogy alig töltené meg a Madách Színház nézőterét, nem létezik pártatlanság. Szakmánk: valódi és érdekebarátságok, művészi kapcsolatok és kölcsönös függések természetellenes természetes szövevényeiben él és dolgozik.

Ezért kérjük: a zsűriben jelentős számban kapjon helyet a magyar szellemi élet színházát értő és ismerő elitje, és ne egy ezer szállal „elköte-

lezett” szakmai zsűri ítélen. Azt kívánjuk, hogy hozzák nyilvánosságra a zsűri névsorát. Továbbá ismerni akarjuk a pályázokat és elképzeléseiket.

Most, a Madách Színház életének ebben a drámai pillanatában kijelentjük, hogy bele kívánunk szólni saját sorunk alakításába. Egyértékesi és vétőjogot kérünk magunknak, e mindnyájunk művészi jövőjét érintő kérdés döntő fázisaiban. A társulat országszerte és nemzetközileg elismert művészei — eddig pályájuk alapján — úgy véljük, erre méltán tartogatnak igényt. Olyan igazgatót akarunk a Madách Színház élére, aki elismeri a társulat valódi értékeit, és becsüli a Madách Színház legjobb hagyományait.

Hívei vagyunk a változásnak. Ismerjük a Madách Színház erőit és hiányosságait. Elismerjük, hogy szükség van egészséges, felfrissítő személyi és művészi változásokra. Teljes szívvel támogatunk minden olyan megújító szándékot, aminek kezdeményezője olyan valaki, aki sem emberi, sem művészi vonatkozásban nem vált hiteltelenné, és nem egy szűk érdekcsoport segítésére a Madách Színház igazgatói székébe.

E nyilatkozat megtételére az elmúlt évek néhány, méltán nagy felháborodást kiváltó színházi változása készítetett bennünket.

Pedagóguskamara alakul

Pécsett május 17-én tartja alakuló közgyűlését a Magyar Pedagógus Kamara — jelentették be azon a sajtótájékoztatót, amelyet az előkészítő bizottság szervezett kedden a Janus Pannonius Tudományegyetem központjában. Az új érdekképviseleti-érdekvédelmi szervezet létrehozását a pé-

csi felsőoktatásban dolgozók kezdeményezték. Székhelye a mecsekaljai város lesz, működési területe az egész ország. Nem politikai jellegű tömörülésről van szó, tagja lehet tehát bármilyen világnézetű személy, aki diplomával rendelkezik, és pedagógus munkakörben dolgozik.

Az Erdélyi-életmű és a Hasbeszélő

A 20. századi képzőművészeti avantgárd egyik kiemelkedő képviselőjéről, Erdélyi Miklósról, életművéről, a kortárs európai művészetben elfoglalt helyéről tájékozódhatnak mindazok, akik elmennek a Móra kollegiumba csütörtökön délután 5-kor. Beke László művészettörténész előadásához diákepeket is felhasznál. Az Erdélyi-életmű bemutatása után a Hasbeszélő című esszéantológia szerkesztői (Beke László, Szőke Annamária, Csanády Dániel) ismertetik a kötetet, amelyben a modern művészet és gondolkodás útjairól jelentek meg tanulmányok.

Németh Miklós meggondolta magát?

„Megalakult az ifjúsági lobbynk”

A ma kezdődő parlamenti ülészak témái között szerepel ugyan az ifjúsági törvény érvényesüléséről szóló beszámoló vitája, ám korántsem biztos, hogy sor kerül rá. A képviselők, akik előzetesen véleményezték, kidolgozatlanul tartják, hallani azt is, Németh Miklós meggondolta magát, visszavonja az előterjesztést. Viszont az is törhetetlen, hogy 18 esztendeje egy árva szót sem ejtenek a honatyák az ország fiatalságáról. Úgyhogy Bödöné Rózsa Edit képviselővel abban maradtunk, a Parlament ügyrendjétől, a kormány beszámolójától függetlenül, időszerű a téma. Nagyon is.

— Az ifjúságról szóló törvény 1971-ben készült. Miért nem foglalkoztak azóta e kérdéskörrel?

— Mert sosem szánták a plénüm elé. Az állandó bizottságok, így az ifjúsági is, mindig a betervezett témákkal foglalkozott. A járulékos ügyekre, amelyek között az ifjúsági is volt, már sosem jutott idő. Örültünk, ha a fő témákat meg bírtuk tárgyalni. Hogy tegyük hozzá rögtön, most akarunk ezen változtatni. Az ifjúsági és sport, valamint a kulturális állandó bizottság mellett megalakult az ifjúsági lobbynk. Ezt, a mintegy 50 tagú csoportot az új ügyrendünk értelmében hozhattuk létre. Szeretnénk az események elé menni és változtatni ezen a méltatlan helyzeten. Fórumot biztosítunk mindazoknak az új és hagyományos szervezeteknek, amelyek nézeteit érdemes képviselnünk. Tárgyaltunk a Fidesz, a Demisz, a Miszot, a gyermekliga, a cserkészlet képviselőivel arról, hogyan tudnánk erősíteni az országban a gyermek- és ifjúsági érdekeket.

— És hogyan?

— Legelőször is a paterna-

mód feladásával. Ez egyik napról a másikra nem megy, nyilvánvaló. Reményteljesebb az a változtatási szándékunk, amely más besorolást, kategóriát sürget: az oktatás, a lakás, a foglalkoztatás költségei, a pályakezdekők ne a maradék pénzekből, elhullajtott fillérekből részesedjenek. Független szakértőkkel, ifjúságpolitikai szempontból vizsgáltatunk meg minden egyes készülődőben lévő jogszabályt.

— A lobbynak mi a véleménye a mostani beszámolóról?

— A 71-es törvény alapvetően demonstratív jellegű. Elmondhattuk magunkról, nekünk is van. Felülvizsgálata egyébként két éve vajúdik. Tavaly októberben, még a Grósz-kormány, a megváltozott gazdasági, társadalmi viszonyokra tekintettel, egy feladatáttervet fogadott el, amelyről azóta se hallani, igazából nem is valósult meg belőle semmi. Mert a feladatok az egyes tárcák, néha egyazon célra több is kaptak, s a sok baba közt elveszett a gyerek. Valójában a 71-es törvény érvényesülésének tapasztalatai napjainkban érdektelenek, hiszen időközben megporosodtak pont-

jai. A mai viszonyokat tükröző adatok, tények kellenének, azok viszont hiányoznak a beszámolóból. S a jövő képe méginkább.

— Az ülészakra készítettek-e egy közösen képviselendő álláspontot?

— A hiányos beszámoló ellenére a téma föltétlen megvitatását javasoljuk. Legalább kezdődjön el valami.

Mondjuk, most a valós helyzetfeltárás, a szükséges kiigazításokkal, egy újabb ülészakon pedig a tényleges elemzés. Államminiszteri rendeletre ideiglenes társadalmi munkabizottság fölállítását javasoljuk. Amely a valóban korszerű ifjúságpolitika prioritásának kijelölésével az igényeket és a lehetőségeket hangolná össze. Ebből pedig az következik, hogy a költségvetés tárgyalásakor kellene visszatérni újra ifjúságpolitikánkra. Az ifjúság problémájának megoldása társadalmi érdek. Nemzeti méretű feladat, e nagyságnak tükröződnie kellene az újrarendelési rendszerben. Szerintem nincs már generációs probléma, hiszen ma, a fiatalok boldogulása, szociális helyzete saját családjuk teljesítőképességének a függvénye. A csoportunk egyébként az AISH-t jelenlegi szerepkörében alkalmatlannak tartja bármiféle feladatra.

— A parlamenti beszámoló kapcsán négy ízben találkoztunk szegedi fiatalokkal. Mit mondtak ők?

— Ugyanazt, amit én. Későn hangon szóltak, teljesen kilátástalannak vélték jövőjüket.

Mag Edit

O altro mio

„O sole mio” címmel hirdették a Royal Irodalmi Kávéház legutóbbi estjét, melyben Tas Ildikó immár mint a Magyar Állami Operaház magánénekese beszélt életútjáról, sikereiről. Partnere Daróczy Tamás ugyancsak az Operaház tenoristája — lett volna. Am operaházi elfoglaltságára hivatkozva lemondta az estét. Bővebb magyarázatot nem kaptunk. Így aztán a programot egy másik („altro”), szegedi tenorista, Juhász József mentette meg. Sinkó György, akinek Tas Ildikó a tanítványa volt, házigazdaként szerepelt.

Tas Ildikó elsőnek — szavalt. Tóth Árpád Láng című versét. Utána arról beszélt, hogyan járta végig (Pécs kivételével) az összes magyarországi operaszínpadot, melyik szerep hol „érte utol”. S persze énekelte. Először (szegedi!) főszerepét, a Figaró házassága Fanchette-

jét is felidézte, majd jelenlegi nagy mezzohönsőit: Carment, Gertrudist, Azucenát. Azt hiszem, a művésznek sikerült elsősorban jó materiájának köszönheti. Szorgalma, muzikalitása, előadói készsége is fontos tényezője karrierjének. A középpontban azonban — úgy vélem — a hanganyag áll, ez a manapság oly ritka, sötét színezetű, erőteljes, jó magasságokkal rendelkező drámai mezzoszoprán, amelyen nem minden bokrban terem. Persze, ezek a hajdan énekesi aranykorra emlékeztető kvalitások párosodnak még néhány jellemzővel, melyet a mai operai ízlés nem igazán szeret: a szapora vibrálóval, s a némileg forszírozott, robbanászerűen előtörő csúcshangokkal, amelyekből — az ismert szlogenel — kevesebb, több lenne. Tas Ildikó azonban ezen apróbb esendőségeivel is képvisel egy már-már kihalófélben levő művészideált, s oly ére- nyeket idéz színpadra, melyektől már-már örökre búcsút vettünk.

S e vonatkozásban kissé hasonlít is hozzá Juhász József. Ő ugyan jóval szélsősebb művészként, ki gyakran él erős eszközökkel: széles gesztusokkal, nagy fortékkal, heves indulati kitörésekkel. Kinekinek szíve joga eldönteni, hogy e művészi alapállás szimpatikus-e számára, azt azonban nehéz volna vitatni, hogy egyedülálló „hangmennyiséggel” rendelkezik. S nálunk, a „lírai tenorok paradicsomában” ritka adottság ez a magvas hőstenorhang, amely könnyen tör át a zenekaron, s melynek egy-egy magas bé vagy cé nem aggasztó feladat, de lelkesítő lehetőség.

Az est, melynek zeneszámait Patkó József, az Operaház korrepetitora kísérte zongorán, operetttrésztelkekkel, s a közönség tapsával zárult.

M. T.

A bedobott kesztyű

Tudományos tanácskozás — Baktóért is

Felgyorsultak az események a baktói szennyvízvezető csatorna körül. Szerencsés egybeesésekről, újabb lépésekről számolhatunk be. Mivel előző cikkünkben (Mintha kidobtuk volna az ablakon... Dél-magyarország, május 3-i szám) úgy tűnt, egyoldalúan, csak a lakók szempontjából világítottuk meg a tényeket, ezúttal helyet biztosítunk a beavatott szakembereknek is.

Kováts Gábor főmérnök és Wolf Mihály mérnök, a Szegedi Vízművek és Fürdők részéről egy lényeges szempontra hívták fel a figyelmemet — szemléletváltást, a problémák megközelítésének új módjait jelölve. Kováts Gáboré a szó:

— Az állampolgárok kifogásolták a tervezésre „elherdált” összegeket. Véleményünk szerint azonban a tervezés során kell medítni, módosítani, ugyanis így sokkal olcsóbban érvényesíthetjük elképzeléseinket, melyeket befolyásolnak a lakossági igények. Baktó esetében, konkrétan: minden utca nyomóvezetékét kap, az aknákat pedig nem a telkeken, hanem közterületen helyezzzük el. A lakossággal való kapcsolattartás során úgy véljük, aki fizet, annak döntő szava legyen az ügyben. A többségi önkéntesség elvével számolunk — hasonló esetekben jobb megoldást még nem alkalmaztunk, és nem talált ki senki.

Szeged viszonylatában — egy kivétellel — a szerveződéi közműtársulatok a lakosság 75 százalékának hozzájárulásával számolnak. Egyedül Fodortelepen feneklett meg a szervezés egyelőre, ott ugyanis a kívánt 51 százalék alatt maradt az érdeklődés. Vissza-

térve az általános problémákra, lényeges változásra szeretnénk felhívni a figyelmet. Kormányhatározat született, melynek értelmében a lakosságra háruló kamatterhek 70 százalékát visszatérítik! Erre vártunk. Reméljük, a megyei OTP új vezetősége partnerünk lesz a szennyvízvezetők megépítésére alakuló közműtársulatok ügyének felkarolásában.

Hogy mennyire komolyan vesszük a ránk háruló szakmai feladatokat, a sajtó révén az érdekelt tudomására hozom, miszerint május 9-én tudományos tanácskozást rendeztünk a Magyar Hidrológiai Társaság Szegedi Területi Szervezete egy-ese alatt az MTE SZÉKHÁZBAN. Kilenc előadó beszélt a Nyomott szennyvízrendszerek hazai tapasztalatairól. Összegezésnek szántuk tanácskozásunkat, a levonandó tapasztalatokat Baktón már alkalmazni fogjuk. Köztudott, hogy Újszeged 3 utcájában — Tűzok, Csalogány, Szőri — már a Press-kan néven ismert rendszert kipróbáltuk, Baktó előtt azonban, az ottani kedvező tapasztalatok ellenére, igényeljük a tagabb kitekintést.

... Megköszönvén a kapott felvilágosítást, emlékeztetül megjegyezzük: amikor lapunk felvállalta a baktói szennyvízvezető körüli gondok vizáolását, közösségi igénynek tett eleget. Örvedetes, hogy az illetékesek a „bedobott” kesztyűt nem — középkori módon — lovagi kihívásnak minősítették — mi is úgy gondoltuk, hogy az a bizonyos kesztyű munkaeszközként fog szerepelni kellektárunkban.

Pataki Sándor

Csiga-biga palota...

Fenti mondóka olyképpen lesz strófa, hogy aajtaja sincs, ablaka sincs, sehohelyük, hol békukkins. Könnyű megjegyezni, gyerekjáték az egész. Akár a Szeged Táncegyüttes öt kiscsoportjának estje. Így gondolhatta — és joggal — az a többszáz néző, aki a Szegedi Nemzeti Színházban hétfőn nyomon követte az apróságok és a már nem annyira apróságok ének- és táncösszeállítását. Nem azért használok ilyen összefüggésben a gyermekjáték kifejezést, mert maga a műsor lebecsülést érdemel. Ellenkezőleg, mert a néphagyományokkal, tánc kultúrával lépcsőzetesen megismerkedő gyerekek oly eredendő természetességgel táncoltak, énekeltek az amúgy nagyon is meghatározott koreográfiákban, hogy az természetesség a játék önfé-

ledt örömet sugallta. A népi mondókaon, kedves kis népdalokon óvodás kortól növekvő gyerekek megőrzik ezt a kötődést, ha az elsilányult iskolai énekzenével mellett időben folklórkapcsolódáshoz jutnak.

Így válik kulturális létformájuk részévé a népművészet, a dal, a tánc, kezdve az egy esztendeje táncoló Kisbojtár csoport népi gyermekjátékával, s zárva a mostani műsorvet beteljesítő, 9 éve táncoló Letye-petye gyerekek pazar zemplényi leánytáncával, kalotaszegi koreográfiájával zárva. A Szeged Táncegyüttes tíz gyermekcsoportjából öt lépett színpadra hétfőn, az utánpótláskorúak másik fele két hét múlva tartja évzáró műsorát. A Kisbojtár, a Csillagfürt, az Eben-guba, a Motolla és a

Letye-petye csoport folklórestje azt igazolta, hogy az együttes táncoscsoporthoz tartozó szakmai érettséggel tanítják a kicsiket. A Kisbojtár Gera Enikő és Juhász Zsolt, a Csillagfürt Csápné Zsuzsanna, az Eben-guba Gombos András, a Motolla Juhász Edit és Juhász Zsolt, a Letye-petye Kolláti Éva segítségével merítkezik a népművelésben. Közülük többen koreográfiát is összeállítottak, érzékelhetően a csoportok tudásszintjének megfelelően. Hogy melyik csoport, melyik koreográfia volt a legjobb, a legsikeresebb — igaztalan volna koreográfusi, népművelési berkeken kívül taglanni. Csak egy dolgot lehet biztosan állítani: érdemes volt hétfőn hattól „békukintani” a színházba.

B. P.